

HECE TAŞLARI

43

Aylık Şiir Dergisi

Fatih Okumuş
Nurullah Genç
Ahmet Efe
Bestami Yazgan
Ahmet Doğan İlber
Mustafa Pınarbaşı
Mehmet Özdemir
Mehmet Sarmış
Mehmet Baş
Ahmet Süreyye Durna
Tayyib Atmaca
Metin Özarslan
Ahmet Doğru
Halit Yıldırım
S. Ahmet Kaya
Mustafa Sade
Rahile Dövrân
Cevat Akkanat
Hüseyin Sönmezler
Mustafa Özçelik
Yunus Kara
Osman Fermanoğlu
Oyhan Hasan Bildirki
Hacan Hacısoy
Cahit Can
Mustafa Doğan

On5eylül2018

İNSAN BOZULURSA HER ŞEY BOZULUR

Dünya cenk meydanı herkes cengâver, haramiler köşeleri tutmuşlar, ortalık münafık müslüman kayıp, öte git diyemez kimse nefesine, birbirinden keskin herkesin dili, herkes birbirine saldırır durur, kimi kellesini koltuğa alır, Allah'tan korkacak kimseden yüz yok, vurdukları düşer kaçan kurtulur, kurtulan *kurtulmuş ümmet* aşkıyla, yarı ayık yarı sarhoş dolaşır, kendine gelmeye akli yanaşmaz.

İnsan bozulursa her şey bozulur, tuz açıktan kokar söz dilaltında, içleri boşalır kelimelelerin, muhabbetin tadı tuzu eksilir, hatır gönül sözlüklere gizlenir, sevgi saygı kâğıt üstünde kalır, sesin sıcaklığı kalbe dokunmaz, kalp bir yana bakar akıl bir yana, kulak kuru gürültüden başka şey duymaz, baba sevgisini nakde çevirir, anne şefkatini kelbe gösterir, geceler ekranın başında geçer, gündüzlerse kollarında uykunun.

Ben de mi bir hal var siz de mi dostlar, beni yaralayan bu umarsızlık, sizi teğet geçiyorsa söyleyin, benim bilmediğim haller içinde, haldaş olduğunuz hal ehli var mı, kendimle devamlı kavga ederim, bana da yolunu gösterin aşkın, hangi dağa külünk vurmam gerekir, hangi dağla yaralarım dağlarım, gönlüme dikecek sabır fidanı, hanginizde varsa yardımcı olun, benim de dikili ağacım olsun.

İnsan yaşlandıkça olgunlaşmalı, bir gözü toprağa bakıp durmalı, elinin tersiyle hevalarının, gözünün üstüne vurabilmeli, verdiği sözleri bir muska gibi, göğsünün içinde taşır olmalı, oyundan oynaktan beri durmalı, omuzlarındaki kameralardan, kaçarak rolünü oynamamalı, velhasılı kelam ben az söyleyim, sizin payınıza ne düşer bilmem, herkes yaşadığı zamanın oğlu, ne mutlu dünya ile derdi olana.

Tayyib Atmaca

HECE TAŞLARI Aylık Şiir Dergisi

Yayın Yönetmeni Tayyib Atmaca

Son Okuma Metin Özarslan

Kapak Fotoğrafı Yasin Mortaş

Tasarım Adem Konan

Yazışma Haydar Bey Mh. 32077 Sk. Armada 2 D 6 Onikişubat K.Maraş

0535 391 92 50 hecetaslaridergisi@gmail.com

43 Sayı 15 Eylül 2018 ISSN 2149-4509. (e-dergi)

TAHMÎS-İ FUZÛLÎ

Fatih Okumuş

Seni yâd eylesem bir ân, âteş-i cân uyanmaz mı?
Yolunu gözleyüp dîdem dahî müjgân ıslanmaz mı?
Cânımı cânâna virdim cânıma cân inanmaz mı?
Beni candan usandırdı, cefâdan yâr usanmaz mı?
Felekler yandı âhımdan, murâdım şem'i yanmaz mı?

Cümle uşşâk mest ü hayrân, Leylâ-yı dîl oldu ayân
Civânmerdân-ı meydân açtılar sînelerin üryân
Dîde giryân, sîne püryân, Kerbelâ-veş tehî her yan
Kamû bîmârına cânan, devâ-yı dert ider ihsân
Niçün kılmaz bana dermân, beni bîmâr sanmaz mı

Lâ ilâhe illâ yâ hû, gül feminden dökülür bû
Yek nazar kıl dile âhû, hemdem ol câna rûberû
Yakıp hicrânı gel berû, kûyine olalı komşu
Gül-i ruhsârına karşı, gözümden kanlı akar su
Habîbim fasl-ı güldür bu, akar sular bulanmaz mı?

Hasretinle yandı cânım, müştâkınam gül ruhsârım
Tehî-destim a sultânım, sırrına senin kurbânım
Şeb-i arûs her bin ânım, mest edüp bendeni cânın
Şeb-i hicrân yanar cânım, döker kan çeşm-i giryânım
Uyadur halkı efgânım, kara bahtım uyanmaz mı?

Sırrımız ağyâra mahrem, ne sen yoksun ne varım ben
Âşikâr eylesen bir dem, ne han kalur ne cân ü ten
Ezel mahrem, ebed mahrem, serâpâ pür edepsin sen
Gamım pinhân dutardım ben, dediler yâre kıl rûşen
Disem ol bîvefâ bilmem, inanır mı inanmaz mı?

Tâ ezelden olup sâil, müştâk idi hüsnüne dîl
Zikr-i cemâl, fikr-i cemîl, peymânına olup kâil
Leblerin dîl, şeblerin dîl, elâ yâ mir'ât-ı cemîl
Değildim ben sana mâil, sen ittin aklımı zâil
Beni ta'n eyleyen gâfil, seni görgeç utanmaz mı?

Fâtihâ ıkra aşkadır, sermedâ lâyla başla dur
Halk içre rüsvâ devâdır, yârdan özge mâsivâdır
Livâü'l-hamde ricâdır, rindân-ı ışka revâdır
Fuzûlî rind-i şeydâdır, hemîşe halka rüsvâdır
Sorun kim bu ne sevdâdır, bu sevdâdan usanmaz mı?

ŞİİR VE GELENEK ÜZERİNE KONUŞMALAR/onaltı

Nurullah Genç

Konuşturan: **Tayyib Atmaca**

Önünüzde tarihi bir kapı var ve siz bu kapıyı elinizde avuç alanınızı aşan bir usta elinde düğülmüş bir açar ile sözün kapısını açtığınızda gelenek ve şiir üzerine döşediğiniz, ruh ve gönül işçiliği ile süslediğiniz şiir otağı nasıl meydana geldi?

Biz medeniyet mirası büyük bir milletiz ve sorumluluğumuz da bir o kadar yüksek. Sanatkarlara ve özellikle de şairlere düşen payı ise bir hayli büyük bu mes'uliyetin. Bu kardeşiniz çocukluğundan itibaren sorumluluğunu bilen ve damarlarında dolaşıyorcasına varlıklarında hisseden insanların mihverinde büyüdü. Bahsini ettiğiniz otağın ilk zihnî çizimleri o zaman yapılmaya başlandı diyebilirim. Onlar yani büyüklerimiz, köyümüzün elleri nasır tutmuş lakın gönülleri ışıldayan arifleri, yeni bir devletin devrimlerinden dolayı garbın ufuklarına doğru açılan perdelerdeki yazıları okuyamazken, eski ve kendilerine ait medeniyetin mirasını ruhlarında hece hece taşıyacak ve ezberden nesillere aktaracak kadar bilge insanlardı. Onların dizinin dibinde öğrendiğimiz ne varsa şiir otağımızın hece taşları, yapı unsurları oldular. Bize bir yandan tarihimizi öğretip nereden geldiğimizin şuurunu verirken, diğer yandan şiir geleneğimizin en önemli örneklerini sunarak bedii bir hassasiyet oluşturdu o millet ve medeniyet kahramanları. Estetik yanlarımızı öyle bir geliştirdiler ki, o zamanki çocuk hallerimizle bile oyunlar oynarken zaman zaman ezberlediğimiz şiirlerden mısralar okuyabiliyorduk.

Zaman geçtikçe ve şiirimizin ve dünya edebiyatının derinliklerine inmeye başladıkça çok daha geniş bir perspektif kazanan gönül açımız, ruh dairemiz; otağın ince işçiliklerini Rabbimizin verdiği yetenekle gerçekleştirme yoluna girdi. Eskilerin çok güzel bir sözleri vardı. Nasılsınız diye sorulduğunda, emaneti dolandırıyoruz derlerdi. Emanet bilincine sahip olmak önemlidir. Yeteneklerimiz de bize emanettir ve onları var eden asla biz değiliz. İşte kardeşiniz, çocukluğundan itibaren medeniyetimizin ve şiir geleneğimizin kalbini temel olarak alıp O'nun verdiği yeteneğin meydana getirebileceği eserleri bugünün hatta geleceğin dünyasına taşımaya gayret etti. otağın ortaya çıkışı böyle oldu diyebilirim.

Yanınıza genç bir şair adayı geldi, elinde üç beş tane şiiri var ve günümüz şairlerinin parmak izlerini taşıyan ya da taşımayan şiir eskizlerini size sunarak "ağabey bu şiirlerimi bir bakar mısınız, benden şair olur mu?" dedi. Bu şair adayının yol hazırlığı gönül çantasında neler olmalı?

Bir defa söylediğiniz şekilde kapımızı çalan tüm kardeşlerimize güzel davranıp onlara kıymet vererek çantalarından bize sunacaklarına büyük bir ehemmiyetle yaklaşmalıyız. Çünkü bu tür gelişlerin o insanların üzerinde bir ömür sürecek tesir ve tedaileri olacaktır. Onların, oradan ayrıldıktan sonra dünyalarında kalan tesir yazı hayatlarını derinden etkileyecektir. Olumsuz bir etkileme veya iz bırakma bizim ve medeniyetimiz adına benim asla kabul edemeyeceğim bir husustur. Çünkü biz bir kalp medeniyetinin insanlarıyız. Biz tevazu uygarlığının fertleriyiz. Kapımıza gelen kim olursa olsun ayağa kalkar ve hürmetle karşılarız. Bizim fikri temellerimizde büyüklenme ve başkalarını küçümseme yoktur.

Bu hususu üzerine basa basa belirttikten sonra çantaya gelebiliriz. İyi bir hazırlıkla gelmeli gelen. Edebiyatımızı ve özellikle de şiirimizi okumuş olarak, bir şeylerin yolunu yordamını öğrenmiş olarak, ortaya koyduğu şiir metinlerini şiirimizin birikimiyle kıyaslamış ve bir sonuca varmış olarak. İşte bu hazırlıkları yapıp gelirse işimiz bir hayli kolaylaşacaktır. O kardeşimize yararımız da bir hayli fazla olacaktır.

Gelenekle gelecek arasında kurulan köprüden elimizi kolumuzu sallayarak geçebilir miyiz? Bu köprüden geçebilmek için hangi çığırlardan geçmemiz gerekir?

Elimizi kolumuzu sallayarak geçemeyiz. Bu kadar kolay değil. Geleneği bilmeden geleceğin yolunu bulamayız ki. Nasıl geçeceğiz? Geleceğe doğru yürümek için de bugünü bilmemiz gerekir. Geleneği ve bu günü iyi bilenler ancak rahatlıkla ve elini kolunu sallayarak geçebilirler bahsettiğiniz köprüden. Hangi çığırlardan sözü çok hoşuma gitti, bunu demeliyim. Çığırlardan geçebilmek için insanın kendisinde çığırlar açması gerekir. Aydınlanma dediğimiz şey asıl budur. Birey aydınlanmadan toplum aydınlanabilir mi? Sanatkârlık iddiasında olan gerçek bir çığırlar kademesinden geçmeden varabilir mi zirvesine sanatın!

İlk çığır zihniyet dünyasının belirginliğidir. Hangi dünyanın insanı olduğunu iyi bilmelidir iddia sahibi. Hangi inanç ve duyusu, hangi farkındalık.

İkinci çığır söz konusu dünyanın tarih ve medeniyet hakikati ve hikmetidir. Hakikatin ve hikmetin evrenine girmeden ikinci çığır açmak mümkün olmaz.

Üçüncü çığır o medeniyetin sanat ve estetik dünyasını öğrenmektir. Geçmişten bugüne kadar hem de. Aksi takdirde sanatın geleceği olmaz.

Dördüncü çığır diğer dünyaların ve medeniyet anlayışlarının sanat ve estetik anlayışlarına gerektiği kadar hâkim olabilmektir. Aksi takdirde kıyas mümkün olmaz ve hedef belirlemek imkânsız hale gelir.

Beşinci çığır yukarıda ortaya çıkan birikimlerden geleceğin sanatını üretmek olacaktır. İşte o zaman köprüden geçmek kolay hale gelir.

Günümüzde geleneksel şiirin memelerinden emmeden modern şiir yazılabilir mi?

Belki şiir diye bir takım metinler yazılabilir. Ama onlar asla bizim şiirimiz olamazlar. Çünkü şiir için dahi anne sütü çok önemlidir. Büyüme yaşlarında geleneksel şiirin sütünden emmeyen bir şairin yabancı bir hüviyet kazanarak yazacağı muhtemel şiirler modern şiirler olarak da takdim edilseler, bizi asla temsil edemezler.

Divan ve halk şiirini tanımadan günümüz “modern şiiri”ni yazarken karşılaştığımız engelleri nasıl aşmalıyız?

Divan ve halk şiirini tanımadan şiirler yazıp sonra da karşılaştığımız engelleri aşmaya çalışmak yerine, o iki büyük şiir ırmağında yıkanıp da şiir yazsak daha kolay olmaz mı? Bu nedenle divan ve halk şiirini tanımamak diye bir şey olmamalı. Tanınmalı onları şair ve öyle yazmalı. Ki yazdıkları bizim medeniyetimizin izlerini taşınsın. Aksi takdirde yazılan metinler yabancılaşmış metinler olarak kalacaktır. Şair bizim değil de başka bir inanın, düşüncenin ya da medeniyetin şiirini yazmak istiyorsa, tabii ki divan ve halk şiirimize ihtiyacı olmayacaktır.

Sözlü bir medeniyetin köşe taşlarını oluşturan şiir nasıl oldu da gönül ve ruh ikliminden uzaklaşarak içi boş kelime yığınlarıyla dolu sadece manası yazanın karnında saklı “şiir” şekline dönüştü?

Yaklaşık üç yüz yıllık savrulma döneminin ağır faturalarından birisi de şiire kesilmiştir. Batı medeniyetinin rasyonel mantığı medeniyetimizin kalp mihverinden uzaklaştırılan şiirin temel nirengisi haline getirildi. Batılılaşma sürecinde bu husus ince ince işlendi şiir dünyamıza. Hal böyle olunca materyalist anlayışın temel dinamikleri üzerine kurulu, gönül diyarından kopuk, ruh ikliminin güzelliklerini taşımayan metinler şiir olarak sunuldu insanlarımıza. Ve ister istemez nesiller etkilendi bundan. Bu çizgide yazan şairler yetişti maalesef. Maalesef diyorum, çünkü bu durum kendi irfan dünyamıza karşı sert bir duruşun göstergesi hâline gelmiştir. Kısacası planlı bir medeniyet yıkma projesinin şiire yansıyan halidir sorunuzun cevabı.

Şiir bize neyi anlatır?

Şiir bize şiir olmayan metinlerin anlatamadıklarını anlatır. Sayfalar dolusu yazsak bile ifade edemediklerimizi. Çağrıştıramadıklarımızı. Şiir bize bizi anlatır. Tarif edemediklerimizi. Hissedip ama söyleyemediklerimizi. Kısacası görünmeyenin fotoğrafını sunar bize şiir. Anlatır başka türlü anlatılması zor olanı. Esrarı yeni bir esrara kavuşturarak anlatır.

Şiirde usta çırak ilişkisi var mıdır?

Elbette vardır. Şiir de diğer disiplinler gibi dört temel başarı esasına sahiptir. Yetenek, bilgi, tecrübe, istek. Yetenek ve istek kişinin içindedir. Ama bilgi ve tecrübe için ustalara ihtiyaç vardır. Bu nedenle şiir dahi tüm diğer sanatlar gibi usta-çırak ilişkisine ihtiyaç duyar. İnsan sahih kaynaklardan çok şey öğrenebilir. Ancak öğrendiklerinin hayata aktarılmasında, yaşamışların, görmüşlerin etkisi büyük olur. İşte o yüzden bilmiş ve görmüş ifadelerini kullanırız. Görmüş olmak tecrübesi bulunmak anlamındadır aynı zamanda. Şiir yazan kişi kısa sürede çok şey öğrenebilir. Fakat öğrendiklerini şiirlerinde kullanılabılır hale getirmesi uzun zaman alacaktır. İşte bunun adı tecrübedir ve tecrübe ustalardan daha kolay elde edilir.

Şair kendi üslubunu nasıl oluşturur?

Şairse oluşturur. Şiir yeteneğine özgün ve fark edilir şekilde sahip olan kişi, zaten mevcut yeteneğiyle kendi öz üslubunu oluşturabilecek fitrat altyapısına da sahip demektir. Bunu yapamıyorsa o taktirde fark edilebilir bir yetenek sahibi olmak anlamında yetersiz demektir. Fakat burada emeğin ve gayretin üst

seviye gerekliliğini de ihmal etmemek gerekir. Çünkü kişi yetenek sahibi olsa da, okumaz, öğrenmez, yaşamaz ve hayata aktarmayı bilmezse, kendisinden önceki şairlerin üsluplarından etkilenme sürecinden kurtulmaz ise, yeteneği de bir netice almaya yetmeyecektir. Bunun da bilinmesi zaruridir.

Gelenekten habersiz geleceğe şiiri nasıl taşıyoruz?

Dünyanın en iyi taşıyıcı araçlarına da sahip olsak, taşıyamayız. Çünkü gelenek geleceğe giden yolun anahtarıdır. Yoksa şiirin kilitli kapılarını açıp o yola girmek mümkün olmayacaktır.

Modern şiir ya da günümüz şiiri deyince neyi anlıyoruz?

Modernlikten ne anladığımıza bağlı. Modern olmayı değer tanımazlık addedip savrulmak olarak algılayanların şiiri zaten olmayacaktır. Çünkü şiir savrulmayacak kadar ağırdır. Modern olmayı gelenekten uzak gariplikler icadı olarak değerlendirenler ise, şiirin geçmişinden mahrum olacakları için o büyük birikimden nasiplenmeyi beceremeyecek ve geleceğe kalabilecek metinler üretmekte zorlanacaklardır. Bugünkü modern şiir bana daha çok bunu hatırlatıyor.

Edebiyat dergilerinde şiir “başrol oyuncusu” olarak ön yazıdan hemen sonra “cam kenarı”nda yer almasına rağmen neden şiir kitapları basılmıyor, basılsa da satmıyor. Şiir dergilerin ya da okurun “dolgu malzemesi” mi oldu?

Şairler daha çok birbirleri için yazar oldular. Asıl mesele bu. Dergilerde de kitaplarda da güdülen ana gâye sanki daha çok şairler ya da en azından şiir yazma sevdalıları beni okusun ve kutsasın iç hesabı olarak karşımıza çıkıyor. Bunu bir de adı duyulmuş birisine yaptırabildik mi, tamamdır. İcazeti aldık demektir. Okuyucunun icazeti ve en önemlisi de zamanın icazeti ne olacak. İnsanların gönüllerine giremeyen metinler zamandan icazet alabilirler mi? Lakin günümüzde şiirin az alaka görmesinin nedeni burada saklı. Mevzu buradaki temel hastalıktan kaynaklanıyor. Bunu da okuyucuyu incelemeyen ve yek diğerinin hakkında büyüleyici açıklamalar yapan iki sanat tutkununun öz tatmin ve soyutlama çabası olarak gördüm hep. Kendisini diğerlerinden soyutlama, üst perdede olduğunu kabul etme ve aşağıdakilere seslendiği zannıyla yaşama ve dalaşma ve diğerleri içindeki tavırlarıyla bunu sergileme sendromu. Ben böyle bir tavrın bizim medeniyetimizin şairine, bir mü'min şaire asla yakışmayacağı ve hatta onu tehlikeli sulara sürükleyeceği kanaatindeyim. Dolayısıyla bakanı, göreni, hissedeni olmadıktan sonra, şiir cam kenarında dursa ne olacak ki!

Şiir kitaplarının da hikâye, deneme ve roman kitapları gibi çok okunması için özellikle Milli Eğitim Bakanlığının öncülüğünde edebiyat öğretmenlerinin öğrencilerine şiir ezberletmeleri ve şiir kitapları önermeleri şiiri ve şiir kitaplarına açılan kapıyı aralar mı?

Fazla katkısı olmaz. Çünkü mesele bir zihniyet dünyası değişikliğinin gerekliliğidir. Devletin sanata ve hassaten bizim ülkemiz için şiire karşı duruşunu ve politikasını değiştirmesi gerekir. İlkokulda ve sonraki tüm eğitim seviyelerinde dil ve şiir sevgiyle öğretilmeli ve okutulmalı insanımıza. Her eğitim seviyesinde kendi ağırlığınca elbette. Şiiri sevdiremediğiniz çocuklarımıza ve gençlerimize öyle palyatif çözümlerle tam olarak ulaşamayız. Çünkü bizim şiir öğretmediklerimize birileri sürekli küfür öğretmeye çalışıyorlar ve bunda da başarılı oluyorlar maalesef. O zaman da bir şiir kitabı mahzun melül bir rafta beklerden, bel altı vurgu ve fıkralarla dolu bir kitap yüzbinlerce satabiliyor. Ya da böyle bir film izlenme rekorları kırabiliyor. Derdimizin nerede olduğunu keşfetmemiz gerek ve acılarımızın bir derdi olmalı artık.

Osmanlı Padişahlarının kahir ekseriyeti şiir ya da bir güzel sanatla ilgilendiğinden bir ince ruha sahiptirler. Bundan dolayı içinde yaşamış olduğumuz yüzyıldan önce yaşamış şairler şiirleriyle hâlâ yaşamaya devam ediyorlar. Bu hususta gerek devleti yönetenler gerekse şehir eminlerine reçete olacak düşünceleriniz nelerdir?

Şiir ve eğitim hakkında söylediklerim ana reçeteyi oluşturuyor. Dil ve şiiri bir ders olarak değil, bir hayat tarzı olarak çocuklarımıza aşılamanın yolunu bulmalıyız. Yarının yöneticilerinin ne kadar güzel şiir okuduklarını ve şiirler yazdıklarını o zaman hep birlikte göreceğiz. Osmanlı devleti, sultanlarını böyle yetiştirmişti çünkü.

Baki muhabbetlerimle...

KIYMETİM YOK NAZARINDA

Ahmet Efe

Kıymetim yok nazarında
Yâd ellere attın beni
Gam yurdunun pazarında
Kervanına kattın beni

Can uğruna divânedir
Ateşinde pervânedir
Bilemem ki kaç senedir
Yakıp da kül ettin beni

Derd ü gamı yol eyledin
Aklım alıp de'eyledin
Eşiğinde kul eyledin
Zincir ile tuttun beni

Merhametin yok mu yahu?
Köle kıldın padişahı...
Hiç duymayıp bunca âhı
Bir tek pula sattın beni

YARDIMCIM ALLAH

Bestami Yazgan

Ayın kardeşi,
Yıldızın eşi,
Sevgi güneşi
Doğar her sabah,
Elhamdülillah...

Daim yanımda,
Aşkı canımda.
Zikir ânımda
Yüreğim ferah,
Elhamdülillah...

Kılsam namazı,
Etsem niyâzı.
Olursa razı
Yüce Padişah,
Elhamdülillah...

Dar zamanımda,
Zor zamanımda,
Her zamanımda
Yardımcım Allah,
Elhamdülillah...

Gül'ün ümmeti,
Bekler rahmeti.
Kılsa cenneti
Bizlere dergâh,
Elhamdülillah...

O'nun kuluyuz,
İslâm gülüyüz,
Hak bülbülüyüz...
Yok başka ilah,
Elhamdülillah...

“EL VURUP YARAMI İNCİTME” DOKTOR!

Ahmet Doğan İlbey

Biz eskiden hastalar, “Tabibin elinde sümbül yaprağı gibi letâfet bulurdu.” Şimdiki zamanda tabib sıfatını haiz olmayan doktorun elinde inşirah bulan var mı?

Devâ bulmaz dertlerin sancıları sarmışsa yüreğinizi doktora mı, şifa ehli tabibe yahut hikmet sahibi bir hekime mi gidersiniz? Nesimî’nin sözüyle,

*“Her tabib aşka yâr olmaz
Ondan sorma ilacı
Lokman Hekim’e sor.”*

“Hasta-i gamdır, şifa ister gönül

Dost elinden bir devâ ister gönül” diyerek dertleşebilir misiniz doktorla. Dertten anlar mısınız? Dermân nedir bilir misin, sualinin cevabını alabilir misiniz doktordan?

Reçete yazma, gönül ve hikmet diliyle yaz ilaçlarını, Latince tahlil terimleri anlatma. Şifa nedir, neredir, onu anlat bana, diyebilir misiniz?

Modern tıp eğitim almış doktor derûnî yaralara sızılara devâ olabilir mi? Varıp yanına hikmet sahibi hekim gibi, “Dert bende, dermân sende” diyerek hasbîhâl edebilir misiniz?

Yaranızın sarılamayacağını, derdinize devâ olunamayacağını anlayınca ve çatık kaşlı bürokrata benzeyen doktor yaranızı cihazlarla deşmeye başlayınca,

“Değme tabib sızılıyor yaralarım

El değdikçe bozuluyor yaralarım

El çek doktor el çek yaram üstünden

Sen benim derdime devâ bilmezsin” deyip kahretmez misiniz?

Bu nidanıza rağmen doktor yaranızı cihazlarda aramaya devam ederse

“Gelme doktor sen yaramın üstüne

Gelsin bana bu yarayı açan yâr gelsin

Yaramı sarmaya yâr kendi gelsin”

“Sen nasıl doktorsun, yaram yürektedir / sarabilmezsin” diye isyan etmez misiniz?

Yaralarımı cihaza bağlama, gönlüne bağla, cihazlara sorma yaramı, gönlüne sor, diyerek çekip gitmez misiniz bir tabib aramaya?

Modern tıp eğitimi almış doktorun yanına bir ümitle

“El vurup yaramı incitme tabip

bir dem sıhhat bulmaz hicrâneler var

dest vurup da derde eylersin dermân

her can kabul etmez virâneler var” diyerek nazlanabilir misiniz?

“Doktor sen elleme benim yaramı

Beni bu dertlere salanı getir” dediğiniz de modern doktor size hazret-i insan olarak bakıp, “Sizi anladım, ben ehil değil değilim, filana gidin” diyebilir mi?

İşte böyle azizan! Modern doktor her yaraya çâre olamıyor. Lokman Hekim hikmetine sahip olamayan kâl ehli doktordan şifa beklemek beyhude bir iş! Her derde devâ için doktora minnet etmeye değmezmiş.

Siz en iyisi ehl-i dil bir tabibin veya bir hekimin kapısından girip

“Derdim çoktur hangisine yanayım

Yine tazelendi yürek yâresi

Ben bu derde hande dermân bulayım

Meğer dost elinden ola çâresi

Efendim Efendim benim Efendim

Benim bu derdime dermân Efendim” deyin, göreceksiniz yaralarınıza dermân bulmuş olarak çıkarsınız o kapıdan...

TELLİ DUVAKLI

Mustafa Pınarbaşı

bu özlem kapalı bir gişe
ne hâyâle gelir ne düşe
bir mühür misâli bir kaşe
gönlüme vurduğum sevgili

unutmuşum seni, anlat sen neydin
yaprak mı rüzgârlar estiği zaman

sular akmaz kandiğin için
ateş yakmaz söndüğün için
ve inip inip bindiğin için
her trenden sorduğum sevgili

unutmuşum seni anlat sen neydin
bir ses mi, kâinat sustuğu zaman

gönlünce verip diyetleri
şereflendirip dâvetleri
üsleri, bütün saatleri
aşkına kurduğum sevgili

unutmuşum seni, anlat sen neydin
“dost muydun” yalnızlık bastığı zaman

bâzen çıkarım yıldızlara
yelken açarım denizlere
telli, duvaklı beyazlara
motifçe ördüğüm sevgili

unutmuşum seni, anlat sen neydin
kısmet mi kem diller kestiği zaman

ÇOCUKTA HERCAİ GÜLÜŞLAR SAKLI

Mehmet Özdemir

Bir çocuk ağlarsa anne çaresiz
İnsanlık taş keser olmaz oralı
Hançere su verir göğün öfkesi
Sema parçalanır bulut yaralı

Bir çocuk severse kırmızı açar
Karanlık bereli şehre itiraz
Göğün fısıltısı kulağa küpe
Yoksulluk rüyası dalında kiraz

Bir çocuk üşürse kıştan soyunur
Ürkek yüreğine giydirir yazı
İkinci suları mavi bir zaman
Eritir buzları ruhun alazı

Bir çocuk sorarsa zulüm nereli
Türkistanlı derim ya da Iraklı
Somurtsa yüzünün diğer yarısı
Çocukta hercai gülüşler saklı

ÜMMÜHAN

Mehmet Sarmış

Dünyama bir girdin, giriş o giriş
En mahrem yerinde kaldın Ümmühan

Beni çöllerine sürdün sevdanın
Kendin deryasına daldın Ümmühan

Baharı koynuna gizleyip gittin
Beni zemheriye saldın Ümmühan

Ben güneşten selam getirdim sana
Sen şafağa kara çaldın Ümmühan

Seni görmek ümidiyle uyudum
Uykumu bin yerden böldün Ümmühan

Varımı yoğumu döktüm uğruna
Alıp kayalara çaldın Ümmühan

Mezada çıkardın ne varsa benden
Sonra beni benden aldın Ümmühan

Ben aklımı verdim bir bakışına
Sen kahkaha ile güldün Ümmühan

Bir gün hasretinden ölmek istedim
Bakıp eğlenmeye geldin Ümmühan

Ve o kadar acımadın ki bana
Sen benim yerime öldün Ümmühan

YANDI

Mehmet Baş

Gönül kadehinde aşkın şarabı
Hem içeni yandı hem de içmeyen
Yeşerdi ummanda yokluk türabı
Hem biçeni yandı hem de biçmeyen

Varlık sahrasına postu sererken
Ömür bahçesinden gülü dererken
Hayal köprüsünden gelip geçerken
Hem geçeni yandı hem de geçmeyen

Kulluğun pulları yapıştı cana
Var oluş mektubu yazıldı kana
Yokluk âleminden konup cihana
Hem göçeni yandı hem de göçmeyen

O Elest bezminde içip badeyi
Hallâk-ı âlem'e kılıp secdeyi
Gönülde gizlenen sırlı perdeyi
Hem açanı yandı hem de açmayan

Zulmet çemberinden aşka kaçarak
Yürek semasına kanat açarak
Pak edip sineyi aşkla uçarak
Hem uçanı yandı hem de uçmayan

Sabrın anahtarı eritir taşı
Huzura erenin bükülür başı
Aşk ile saçarken gözünden yaşı
Hem saçanı yandı hem de saçmayan

Erişip zamanın sırlı nakdine
Sadakat gösterip kutlu ahdine
Kendi tuzağından yine kendine
Hem kaçanı yandı hem de kaçmayan

ÖNCE ŞİİR SONRA KİTAP

Ahmet Süreyye Durna

*Adam, şiir sanıyor abur cubur yazmayı,
Sanatı katletmeyi, kaideyi bozmayı...
Ne öz var, ne usare, ne tat, ne tuz rastgele;
“Dam başında saksagan, vur beline kazmayı”*

Adresime bir şiir kitabı gönderilmiş, şairi tarafından, saygısızlık olmasın diye ismini vermiyorum. Çünkü kitap baştan sona fiyasko... Aman Allah'ım! Adam hiç şiirin şehrinden geçmemiş ve uzak-tan yakından şiirle de tanışmamış, şiire hakaret, böyle olur ancak. Dış çürüğüne dolgu cinsinden, bir maddeye rastlayamadım. Deyim yerindeyse herif, aklına estiği gibi çala kalem bir şeyler karalamış ve adını; “şiir” koymuş. Böylelerini anlamakta zorlanıyorum. Niye masraf ederler ve niye birden teras kata çıkmaya çalışırlar? İnsan, biraz kitap külliyat mütâlaa eder, biraz kültür sanat etkinliklerini takip eder, katılır ve biraz da kamuoyu yoklaması yapar. Eğer eseri rağbet görüyor veya eser kendini ispatlıyorsa, ondan sonra kitaplaşır, okunur.

Bir kere şiir ritim, derinlik, anlam ve duygu ile yoğrulmalı. Öyle “Dam başında saksagan, vur beline kazmayı” umursamazlığı ve komikliği içerisinde kaleme sarılmak, sanata saygısızlığın dik âlâsıdır. Bundan dolayı memleketimizde her üç kişiden beşi şair sayılıyor.

Hayatında bir dörtlülük yazan da, yazmaya çalışan da aynı kulvarda, sahipsiz araziye er davrananın “gecekondü” çevirmesine benzer karakterde, erken kalkan şiir kitabı bastırıyor.

Neredeyse moda bir ifade:

“İkinci kitabım çıkmak üzere...” veya “Kitap bastırmam için yoğun talep var...”

Al işte! “Kel başa şimşir tarak” diye buna derler. Sanki “Sultan-ı şuara”nın eserleri “yok” satılıyor da, arz talep dengesinde güçlük çekiyor. Hâlbuki alaya alındığının farkında bile değil. Oysa beyni iyice törpülenen ve zoraki dinleme lütfunda bulunan kişinin “istihza” babından; “Kitap bastırmayı düşünmüyor musunuz?” sorusuna, ucuz şairin cevabı hazır: “Birkaç yayınevinden teklif var da, kabul etmedim. Düşünüyorum henüz...”

Aman geç kalma üstat! Şu eserlerinizden bir an önce “müstefit” olalım bâri. Bizi daha fazla bekletmeyin lütfen! “İronik” ifadelerimden, gerçek mânâda şiir yazan arkadaşlarıma bana güceneceklerini sanmıyorum. “Karikatürize”ye çalıştığım “tip”leri bilmeleri gerek. Niye bu konuya takıldığımı da çok görmesinler... Başımda öyle belalılar var ki karşılaşmamak için kaldırım değiştiriyorum ya da sanalda ki açık işaretini kapatıyorum. Selam verdiğinizde adam, bir tomar buruşuk kâğıtları iç cebinden çıkartıp, önsöz ile başlıyor okumaya: “Şu şiiri dün falan partiye yazdım. Şu şiirimi falan partinin mitinginde haykırdılar. Şu şiirim, o gün falanca gazetede yayınlandı. Şu, şu, şu...” Ölünen körü be!..

Gayrı canınızdan bıkararak, içinizden; “Hay Allah yazmaz olaydınız!” demek, geliyor. Maşallah, sayıları az-uz değil ki, “istisna” deyip geçesiniz... Diyorum ya, “her üç kişiden beşi mutlaka şair” heriflerin.

Bir Cuma namazı çıkışında, yine biri önümü çevirdi. Ne dese beğenirsiniz?!

“Eskiden günde bir şiir yazardım, şimdi o kadar yazamıyorum!” şeklinde, içleniyor. Düşünün ayda, rakamla (30) şiir... Bunu diyen üstelik öğretmen emeklisi, edebiyatçı... Mümkün mü, yevmiyelik şiir yazmak?..

Ha yazılır belki ama ben ona şiir demeye dilim varmaz ancak; “aşure” der, geçerim. Tâbir-i caizse biz de şairiz, lâkin dört ayda dört şiir yazabilsem öpüp başıma koyacağım. Üstelik katıldığım hiç bir yarışmadan, eli boş dönmediğim halde; yırtıp attığım şiirlerimin sayısı bir klasör dosyasını aşmıştır. Ulu orta şair geçinmekten de hoşlanmıyorum. Kolay kolay arzu duyulmayan hiçbir yerde şiir okumadım ve bu hususta, bahis dahi açmadım. Nedeni, şiire olan saygımdandır. Yani şiir benim yanımda ucuz işporta malı değil, bilakis paha biçilmez bir “servet” mahiyetindedir.

Yine yaptığımız bir etkinlikte işporta şairi birine; bir şiir okumasını salık verdiğimizde, cana minnet bilip altı şiiri birden okumuştı. Hatta yediyi, sekizi devirecekti ki mikrofonu elinden zor alabildik.

Sancısı tutuyor birçoklarının, bahane gereği şiir okumak veyahut da amiyane tabirle safra kesesini boşaltmak için...

Şiirin S.O.S verdiği ya da liyakatsizlerin kol gezdiği bir dönemde, senden “istimdat” diliyorum ey “şairler sultanı...”

Duyuyor musun?!

HECE TAŞLARI ÜSTÜNDE (DEYİŞME)

Tayyib Atmaca - Metin Özarslan

Atmaca

Ten toprağa ayak bastığı zaman
El sallar düşünce hece taşları
Analar yüzünü astığı zaman
Çakılır düşünce hece taşları

Özarslan

Kişî sözde mana bulduğu zaman
Yazılır düşünce hece taşları
Bir şair şiirle öldüğü zaman
Dikilir başına hece taşları

Atmaca

Bulutlar çekilir gözyaşı kurur
Yer altında sökmez kibir ve gurur
Yüzyıllar boyunca direnir durur
Yazına kışına hece taşları

Özarslan

Kimselere tek söz açmaz yarandan
Duyulup da zevk almasın yâr andan
Ümidi keser de yârdan, yârândan
Beklemez boşuna hece taşları

Atmaca

İki bekçi ama düdük çalamaz
Hal bilmez, kuşlarla haber salamaz
Dimdik durur ama yürüme bilmez
İçinden dışına hece taşları

Özarslan

Aşk erinin kıblegâhı gurbettir
Gâhi sıla olsa gâhi gurbettir
Her nereye gitse dahi gurbettir
Bakarken peşine hece taşları

Atmaca

Hiçbir müjgân oku bağrını delmez
Kader yazısını silgiler silmez
İki gözü kördür bakmayı bilmez
Yaşına başına hece taşları

Özarslan

Ayın şavkı yansıyınca yar ıştır
Acıların birbiriyle yarışır
Yüreğinden akan kanlar karışır
Gözünün yaşına hece taşları

Atmaca

Topraktır insanı anaca saran
Ayrılır başından yâr ile yârân
Uçar başka yere fırtına boran
Kalır tek başına hece taşları

Özarslan

Döşenmiştir sevenlerin yoluna
Taş olsa da ona insaf oluna
Dönüverir gökte samanyoluna
Aşına aşına hece taşları

Atmaca

Hasretin ateşi bir vakit tüter
Sevenler çekilir kevenler biter
Gün gelir hanende baykuşlar öter
Dizilir düşünce hece taşları

Özarslan

Aziz dostum dost hâneme buyurdun
Sözlerini dostâne mi buyurdun
Doğudan batıya kurban bu yurdun
Kurduna kuşuna hece taşları

Atmaca

Dost dostu burada ötede bulur
Laf uçar sözlerin safisi kalır
Atmaca verdiği yanında kalır
Karışmaz hûşuna hece taşları

Özarslan

Ezelden ebede bu sevda böyle
Tartılmaz acısı şehirle köyle
Özarslan türkünü gönlünce söyle
Karışmaz işine hece taşları

KAR GİBİ

Ahmet Doğru

Vicdan sızısı sözün acıyı dağlar gibi
Yürek masaya yumruk elemi bağlar gibi

Gürlemesi gerekir yüzü kararan göğün
Şöyle çakmalı şimşek gözü yaralar gibi

Yağmurlara alışkın şaşmaz eskiyen gönlüm
Son dakika haberi çöküverir kar gibi

Dalgalı piyasalar daim değişir seyir
Bal kaymak görüntüler ağulu aşlar gibi

Patlar acı içinde insansı kalan yanlar
Lime lime efkârla doğranır atar gibi

Sükûtu aşıl原因 dünkü çılgın rüzgârlar
Güveni çiğner durur beyaz sakızlar gibi

Kelime başkalaşmış cümle cambaza dönmüş
Şair hüznü ağırlar taze telaşlar gibi...

BOŞVER

Halit Yıldırım

Çaresizlik diyelim, tarifine hâlimin
Düşünmeye değmez ki gülüver gitsin, boş ver!
Sana, kahrımdan akan şu gözyaşı selimin
Tek damlası değerse siliver gitsin, boş ver!

İşte hayat bu kuzum, tadım zehir oluyor
Yeşeren umutlarım her an tehir oluyor
Herkes anlamasa da bâzen zâhir oluyor
Sen yine bir bigâne oluver gitsin, boş ver!

Kulak asmadım benim için çalan sirene
İçimde umut yok ki, depresip de direne
El sallamak kaderim kaçırdığım trene
Sen de ufka gün gibi dalıver gitsin, boş ver!

Sildim takvimimden mevsimleri, ayları
Kırdım hep parça parça gönlümdeki fayları
Düzene sokamadım makas kıran rayları
Bir selamım gelirse alıver gitsin, boş ver!

Ben hak ettim bu sonu küllerimi yak, savur
Yalnızlığı, kederi üzerime yık, devir
Uzanan ellerimi tutmayıp geri çevir
Beni yokluk seline çalıver gitsin, boş ver

Olur ya esiverir benden sana bir rüzgâr
Sen yine de inanma, bil ki gelmez o bahar
Benim bu bitmez çilem sürer ölene kadar
Ardımdan bir Fatıha salıver gitsin, boş ver!

“SARI KİTAP” DOLAYISIYLA TAYYİB ATMACA’NIN ŞİİRİ

S. Ahmet Kaya

Sırtını geleneğe dayayarak, hece vezniyle özgün şiirler meydana getiren ender şairlerden biridir Tayyib Atmaca. Bunda, yaşadığı toprakların vermiş olduğu sesin başat olduğunu söylemekte fayda var. Çünkü bu ses, insanın kulağına bir girdi miydi, bir daha asla çıkmıyor. Orada otağını kuruyor, kendi krallığında yaşıyor; kalbe inen bütün duygular, ses olarak dile gelip, yazıya dökülüyor. Eserler, hep bu minval üzere veriliyor. Günümüzde bu tarzda, yani hece ile yazanların sayısı üçü beşi geçmez. Geçmez ama topraktan mıdır nedir Abdurrahim Karakoç, Bahattin Karakoç gibi gelenekle beslenen şairler ile birlikte Cahit Zarifoğlu, Erdem Beyazıt gibi geleneğe sırtını dayayarak, modern şiirler üreten şairlere hemşeri olmak da Tayyib Atmaca’nın şiirinin oluşmasında önemli kilometre taşlarıdır denebilir.

Geçmişten kopmamak için, sırtını geleneğe dayamak ve ondan feyiz almak elbette önemlidir. Bununla birlikte, çağın sunduğu nimetlerden de uzaklaşmamak gerek. Çünkü bu bir zorunluluk, çağın anlama ve yorumlamanın bir gereğidir. İşte bu vesileyle geleneksel tarz olan hece şiirini yazarken, modern şiirden de uzaklaşmıyor, bilakis serbest şiirden ve serbest şiirin sunduğu nimetlerden de faydalanıyor Tayyib Atmaca. Böylelikle Hece şiirinin en önemli unsurlarından biri olan kafiye sorununa takılmadan, daha geniş ve modern bir dil kullanarak şiirini kuruyor. Bu açıdan bakıldığında her ne kadar Hece, Tayyib Atmaca’nın temel yapısını oluştursa da serbest şiirin sunduğu bütün olanaklardan yeri geldiğinde en iyi şekilde faydalanmaktadır diyebiliriz:

*“Kapat gözlerini yağmur yağacak
Silmeye hakkın yok mavi sesleri
Avunduğun yeter boş hayallerle
Topla hatıranı kapıda hüznün
Sarı mendiliyle seni bekliyor
Erkek ol gülümse metanetli ol”¹*

Sanat medeniyettir. Sanat var olmaktır. Ben de yeryüzünde varım demektir. Özellikle edebiyat ve dolayısıyla şiir, medeniyetin inşasında yer alan bu sanat dalları içinde en önden gelen başat bir sanat dalıdır...

Her medeniyetin kendine ait bir sesi, soluğu var. Bu ses kısılmaya görsün; işte o zaman her şey tepe taklak olur. Bu anlamda Tayyib Atmaca, binyıllardır var olan bu sesi, inatla, ısrarla, özveriyle sürdürmeye çalışıyor. “Sanat, insanın sesidir. Bu sesin ebediliğe perçinlenmesidir. Sanatçı ise bu işin ustası. O kendi sesini duyururken aslında yalnız kendi sesini duyurmuş olmuyor; bütün insanlığa, özellikle kendi toplumuna da sözcülük etmiş oluyor. Çünkü insanlıkla, kendi toplumsal şartlarıyla ilişki kurmuş olan, bu ilişkileri kendi kişiliğinde yaşıtan ve yansıtan odur.”²

Kendisinin ifadesiyle; “Şiir, medeniyetimizi inşa eden önemli unsurlardan biridir. Şiirin evrensel dili sayesinde medeniyeti oluşturan öğeler uzun yıllar sağlam bir zemin üzerinde hayatini sürdürür.”

Tayyib Atmaca, bilinçli olarak “hece”yi kullanıyor. Çünkü hece, eski bir Türk ‘şiir biçimi’ olarak, sanat ve dolayısıyla medeniyet yolculuğunda önemli bir kilometre taşıdır. Ve medeniyet yolculuğunda bu, önemli ve saygın bir tercihtir. Çünkü bu tercihle birlikte Tayyib Atmaca, bir bakıma medeniyet tasavvurunda çıktığı yolculukta şiirini (dolayısıyla sanatını ve yeryüzündeki duruşunu) sağlam temeller üzerinde bina ederek, “İşte, ben buyum” demeye getiriyor....

¹ Tayyib Atmaca, *Sarı Kitap*, Berikan Yayınevi, Ankara 2017.

² Cahit Zarifoğlu, *Yaşamak*, Akabe Yayınları, Ankara 1980, s. 198-199.

Tayyib Atmaca; Halk Edebiyatı duyarlılığına sahip bir şair. Orijinal imgeleri süsleyen söz sanatlarıyla (teşbih, istiare, mecaz, teşhis, tenasüp...), akıcı ve duru üslubu, temiz ve yaşayan Türkçesiyle özgün şairlerimiz arasında emin adımlarla şiir yolculuğuna devam etmektedir.³ Şiirini bina ettiği konulara baktığımızda, bu durumla bir paralellik görüyoruz. Tayyib Atmaca'nın şiirinde öne çıkan imgeler; hüznün, yalnızlık, umut, seveda, özgürlük, ayrılık, ölüm, özlem...

Şehir, bir sıkıntıdır Atmaca'nın şiirinde ve ondan kurtulmak ve feraha ulaşmak için de ataların bilgeliğine, "baba"nın "kararı"na ihtiyaç duyar:

*"Nereye kaçtımsa alev rüzgârı
Caddeler sokaklar dar geldi bana
Babama söyle de göçelim Anne
Bu şehir yakında kül olabilir"⁴*

Yaşanan çağ ve coğrafya hastalık saçmaya devam ediyor; buna rağmen yine bir umut kapısı olarak annenin duası, babanın kararına ihtiyaç duyulur:

*"Anne çok hastayım dua ulaştır
İçim dışım ağrı söyle babama
Kara bir düşünce belalı başım
Coğrafyam düşünüyor gönül tahtından
Yutuyor dağlarım tüm ırmakları."⁵*

Şehir Atmaca'nın şiirinde yalnızlık, gurbet, hüznün, kendinden uzaklaşma ve kendi içinde kaybolma ile eş anlamlıdır. Bu yüzden sürekli bir arayış içindedir şehirli, yine de şehir imgesine tutunmak zorunda hissediyor kendini:

*"Bu şehir sarmadı limansa uzak
İşte yalnızlığın farkına vardık
Biriktirmek için fazla mesai
Rütbenin önünde bir yıldız daha
Olsuna çalışan bunca insanın
Arasında insan kalmak kolay m?"⁶*

Kısacası Tayyib Atmaca'nın Şiiri bizim şiirimiz. Onun sesi bizim sesimiz ve bu sesi dinlemeye devam etmeliyiz...

3 Ahmet Sezgin, "Sarı Kitap Üzerine", *Birnokta Dergisi*, 170, 2016: 36.

4 Tayyib Atmaca, *Sarı Kitap*, Berikan Yayınevi, Ankara 2017.

5 Tayyib Atmaca, *Sarı Kitap*, Berikan Yayınevi, Ankara 2017.

6 Tayyib Atmaca, *Sarı Kitap*, Berikan Yayınevi, Ankara 2017.

ANADOLU KASİDESİ

Mustafa Sade

I/A

Gökyüzü seyrederken arzındaki ahengi
Bir kızıl kuşak bağlar ufka bakan tarafın
Baharda yanağının mor menekşedir rengi
İtir olur rayihan, buhur saçar arafın.
Revakların, tuğların, toprağın şöyle dursun
Taşına değer biçmek haddine mi sarrafın?
Varlığın ebed-müddet sinemizde durursun.
Alnındaki çizgiler alın yazım ve yolum
Gözü miray, gökçedir bakışı; Anadolu'm!

II/N

Şavk vurur karanlığa adını yâd edince
Cemre düşer çölüne, senle bulur visali
Asumandan göğsüne aşk damlar ince ince
Secde eder başaklar soylu bir vav misali
Altında ve üstünde mânâ sende doludur
Çatlayan tomurcuklar hilkat sırrı timsali
Bağrı yanık, başı dik “Ana” sende “dolu”dur
Sonsuz rahmet pınarım, karım, yağmurun, dolum
Dört mevsim tabiatın nakışı; Anadolu'm!

III/A

Dalgalar kayalarla öpüşürken kıyıda
Martılara çığıktır melteminin nefesi
Kuvvet - kudret tükenmez bağrındaki Kayı'da
Yiğitler harman olur, destan yazar efesi
Turnalar haber verir sevenlerin âhından
Yesevî ocağında eksik olmaz Hû sesi
Sultanlar şaha varır Bektaşî bargâhından
Zulme karşı kalkandır, bir efsanedir Bolu'm
Koroğlu'na düz eyler yokuşu; Anadolu'm!

IV/D

Hilalle yıldız gibi nikâhımız ebedî
Yiğit olan döner mi ahdinden, ikrarından?
Biz Yunus'un aşkından öğrenmişiz edebi
Eğri odun taşımaz dergâhına, arından.
Ötenin ötesinden seni gözler melekler
Veysel “sadık yâr” deyip, haber verir yarından
Canfeza bakışında seyran eder felekler
Bir bedene bağlanmış yedi bölgedir kolum
Yedi veren goncadır kokuşu; Anadolu'm!

V/O

Nesl-i Âsım yetişir adının duldasında
Heybende saklı durur üçler, yediler, kırklar
Kardelenler boy verir şehadet duldasında
Dilinde zikir büyür, gamzende sarmaşıklar.
İsminin yüceliği bir teşbîh-i belîğdir
Yüreğinin üstünde semah döner âşıklar
Ana'm! Cennet kokulum, beni göğsüne değdir!
Simyanla hârelenmiş sana müptela kulum
Tarifsiz bu ateşin yakışı; Anadolu'm!

VI/L

Şebnem düşer filize gözünün buharından
Şakayıkla kelebek meşke düşer gözende
İklimler tebessümü öğrenir baharından
Meriç taşar, bulutlar düşmesini çözende
Tarihin şulesinde raks ederken mısralar
Kelimeler hasretle aşkı emer dizende
Ve her şiir, bir kalbin kapısını aralar.
Zirvende çam kozası, yatağında bir gölüm
Dünya denen rüyanın ak düşü; Anadolu'm!

VII/U

Şefkatli kucağındır yurdum, yuvam, sitârem
Sen payidar ol diye canımdan can sökerim
Sevdamı taşıyamaz ne Mecnun ne de Kerem
Bayrağına süzerim kanımdan kan dökerim
Kapıda kutlu sefer müjdesidir heybetim
Ben senin eşiğinden gittiğim an çökerim
Fırat gibi coşkunum, Toros gibi kudretim
Uğrunda yaşam ne ki, düğün dernektir ölüm
İman ettik, bu sevda Hak işi; Anadolu'm!

HƏYATIN VƏFASI

Rahilə Dövrən

Həyatın insana vəfası yoxmuş,
Anladım mən bunu xəstə olanda.
Həyatda insanın cəfası çoxmuş,
İnsan bunu anlar yaşa dolanda.

Bir anda çevrilir dünyanın üzü,
Gözlərə zillənir fələyin gözü.
Dildə donub qalır kəlməsi,sözü,
Əzrayıl başının üstün alanda.

Əqli də,nitqi də,düsür didərgin,
Gözə zülmət çökür,dəyişir rəngin.
Ürək çaş-baş vurur,nəbizlər gərgin,
Damarda qaralır qırmızı qan da.

Göz yaşı qarışır acı qəhərə,
Yediyi,içdiyi dönür zəhərə.
Gümanı qalmayır sübhə,səhərə,
Gözləri qapıda,yolda qalanda.

Ağrılar,acılar çətindən-çətin,
Can dərdi əridir qürur,qüdrətin.
Olur dilənçisi şəfa,şəfqətin,
Bənizi çiçəktək sönmə,solanda.

Həkim olur ona qardaş,həm bacı,
Həkim olur dərdin, çarə,əlacı.
Həkim həmin gündən, başının tacı,
Dövrən dərk eylədi, fəna olanda.

ÂŞIKAN SÖYLER

Cevat Akkanat

Bulduk Usta Çekiç Ali
Seyit Çevik aldı sazı
Lâzım değil şimdi adı
Ben otağı parka kurdum

Hacı Taşan gibi taşım
Muharrem Ertaş'la coştum
Düştüm Ömer'siz bir çağa
Gönül koydum taş fırlattım

Âşık Hasan Dede nerde
Efkâr derer Bekâr Dede
Vedat Cöke Erol Çöke
Yere göğe çığlık attım

Yer bilir de yârler bilmez
Gökten umut hiç kesilmez
Âşık oldum sazım yoktur
Allah bilir pektir sızım

Sızılar geçer ve gider
Zalim adı dâim kalır
Kılıç ve Kel ile Saip
Gibiler lenî ol'caktır

Bizim Ali'miz bin değil
Al'izzet'le Nurşani'gil
Sultan Ali pirimizdir
Eğil şair Allah'ı bil.

FERHAT İLE ŞİRİN

Suyu bir kez avucuna almış ya Ferhat
Sevdiğiyle şirin şirin bakışır bugün

Dağlarında külüng izleri, suyun nâzende halleri
Oğuz Türkmen toprağı bayram yerini kuşanır bugün

Banu sarayına Belkıs'ın tahtı kurulur,
Suyun gizemine ebruli desenler yakışır bugün

ŞİRİN

Ferhat'ın hasreti
Suya dâir
Çıkıp şu dağları delesi gelir

SUYA DAİR

Ferhat'ın hasreti
Suya dair
Çıkıp şu dağları delesi gelir

SUYLA YIKANMAZ

Başını taştan taşa vurup gezince pâre pare su
Zeynep'in gözyaşı Fırat olur, mecazî aşkın dili lal
Mumyalanır sabır taşı tevekkül
En sevgilinin efradı tanınmaz
Hüseyin'in acısı hiç bir suyla yıkanmaz

BENGİSU

Endülüs'te rehin bıraktım Şehriyar'ı,
Anka kuşunu
Oğuz illerinde renkler boyadım atlaslarıma
Kaf dağlarına omuz verdim ki,
Sümbül ü reyhan zamanı
Hangi gözenin çağlayanısın şimdi bengisu

İSTESEYDİN

İsteseydin gidenlere ah etmezdin,
Yağmur bulutlarıyla gelip vaktime bir müjde gibi konardın.
İsteseydin erbainler sürmezdi gecelerinde
gidenlere ah etmezdin ve sen de gitmezdin

İsteseydin gidenlere ah etmezdin,
ve sen de gitmezdin
Beni bulurdun diyez mesafesinde, bir hüseyini mey sesinde

Hayatın fotoğrafına bakmıyor, bu fotoğrafın gerçekliğini yaşıyoruz hepimiz. Bu yüzdendir ki, bu kirli ırmağa girmeden önceki halimizle, şimdiki halimiz arasındaki farkı görmüyor, yaşamak hep şimdiki zamandaki gibidir sanıyoruz. Evet, hepimiz, bu kirli ırmağın içindeyiz ve bu ırmağın içinde ne hayal, ne rüya, ne masal, ne şiir ne de güzellikler var. Sadece “acı” diye nitelendirdiğimiz gerçekleri var. Bunları ister istemez kabullenerek her gün biraz daha dibe batıyoruz.

Şiirin hayal ürünü, şairin de hayalperest olarak görülüşü belki de bundan. Oysa şöyle bir geçmişe dönsek, çocukluğa ve ilk gençliğe, hadisenin asıl gerçek boyutlarını daha iyi görebilirdik. O zaman itiraf edemesek bile şimdi itiraf edelim. Hepimiz o dönemlerimizde içimizde şiirin sıcaklığını hissetmedik mi, şiirin aydınlığı ile daha bir aydınlanmadı mı içimiz? Gizli gizli şiirler yazmadık mı, dudaklarımızda üç beş tane bile olsa şiir mısraları dolaşmadı mı? Masallar okumadık, hayaller kurmadık mı? Rüyalarımız olmadı mı? Daha da önemlisi bugüne, yarına, yaşadığımız ve yaşayacağımızı hayatı şiirin, masalın, hayalin, güzelliğin pencerelerinden bakmadık mı? Baktık elbette ki bu yüzden öfkelerimiz ve kinlerimiz bile masumdu. Ya sevgilerimiz, dostluklarımız? Müthiş bir heyecan fırtınası değil miydi bütün bunlar?

Sonra hayatla daha yakından tanıştık. Derin, anlamlı, gizemli ve güzel sandığımız sularına soktuk ayaklarımızı. Bu suyun ne kadar sığ olduğunu, bir bataklığa girdiğimizi çok geç farkettilik. Her gün, çocukluğumuzun ve gençliğimizin yeşil vadilerinden biraz daha uzaklaştık. Hayat, bizi avutmak için sürekli bir şeyler verdi: Diplomalara, makamlara, mevkilere, evlere, arabalara, şirketlere... Ama neyin ve nelerin karşılığında? Bütün bunların bedelini çok acı ödedik. Hayatın verdiklerine bedel olarak, o masal çağımızın bütün saflığını ve güzelliğini, o delişmen gençlik günlerimizin bütün heyecanını ve canlılığını, içimizdeki şiiri ve güzelliği verdik. Sonuçta hepimiz, uyumlu insanlar olduk. Psikologlar, bizi normal insanlar tanımına soktular. Geriye hiç bir şey kalmadı çocukluk ve gençlik iklimlerinden.

Şair dediğimiz insanlar, işte bize, içine düşmemeye çalıştıkları bu kirli hayat ırmağının kıyısında aşk, sevgi, vefa, hasret, vuslat diyerek unuttuğumuz insanlık türkülerini söylediler. İçimizde karşılık bulacaklarını umdukları bir mısra ile, bize ince bir ip uzatarak unuttuğumuz dünyanın şimdi hayal, rüya olarak nitelendirilen gerçeklerinden söz ettiler. Şiirlerini çilenin acı tezgâhlarında dokudular. Asıl gerçeği, hayalle, güzellikle daha da süsleyerek bizi cezbetmeye çalıştılar. Umdular ve beklediler ki içimizde yeniden şiirin ışığı yansın ve biz o ışıqla yeniden çocukluk ve gençliğin gerçekliğine ve güzelliğine dönelim. Kirli ırmağın sularını boşaltıp bütün hayatları tertemiz yapalım. Bunun için bahar dediler, ilk yaratılışı hatırlamamız için. Eylül dediler, ölümü, asıl gerçeği görerek aklımızı başımıza devşirelim diye. Çiçeklerden söz ettiler, içimiz bir çiçek bahçesine dönsün diye. Yağmuru anlattılar, tövbe sularında yıkanalım diye. İbrahim gibi ateşte yanmamanın sırrını fısıldadılar kulaklarımıza... Onun için en bireysel anlatımlarında bile bütün insanlığın gerçekliğini dile getirdiler.

Şairler, seslerini bütünüyle boğma çabalarımıza rağmen bugün için de konuşmaya, söylemeye devam ediyorlar. Ama kendi halleriyle ve kendi dilleriyle... Eğer, içimizdeki şiir ölmediyse dışımızdaki bu şiirin sesini de duyabileceğiz demektir. İçimizde küllenen insanlık ateşinin son kıvılcımı da sönmeden yüreklerimizi şairlerin sesine ayarlamamanın vaktidir şimdi. Değilse bütün iyilikler ve güzel-likler gerçekten bir masala dönüşecek.

TÜRKÜLERDE AYRILIK ACISI

Yunus Kara

Türkçe Gurbet insanoğlunun en zor sınavlarından biridir. Bu insan bir de Türk ise gönlü sıla ile gurbet arasında iki parça olmuş demektir. Zira biz Türklerin genetik kodlarına yazılan “Batıya Doğru Yürü” cümlesi, her daim sevdiklerimizi arkada bıraktırarak güneşin battığı yere doğru götürmüştür bizi.

Binlerce yıldır devam eden bu yürüyüşte sebep bazen başlık parası olmuştur, bazen gaza; ama hep yürümüşüzdür sılayı ve sevdiklerimizi geride bırakarak. Ve hicran iki ucu ateşten değnektir: Bir ucu gurbette, bir ucu sılada. O yüzden ister sılada bekleyen olun, ister gurbetteki beklenen, mutlaka o değnek yüreğinizi yakacaktır.

Türk kültüründe bu yangını en iyi türküler anlatmıştır ve bizim kültürümüzdeki en güzel türküler bu ateşte demlenmiştir.

Türküleri, “Gurbet türküleri, hasret türküleri, sıla türküleri, sevda türküleri”...vb. bu demin tadını taşır asırlar ötesine. Söz konusu deme rengini veren de daha ziyade ayrılık ve ayrılığın muhtelif sebepleridir.

Her mısraı asırlar ötesinden bütün Türk coğrafyasına uzanan Karacaoğlan bu sebepleri şöyle sıralar:

*“Vara vara vardım ol kara taş,
Hasret ettin beni kavim kardaşa.
Sebeb ne gözden akan kanlı yaşa,
Bir ayrılık, bir yoksulluk bir ölüm.*

.....
*Karac’oğan der ki kondum göçülmez,
Acıdır ecel şerbeti içilmez,
Üç derdim var birbirinden seçilmez,
Bir ayrılık, bir yoksulluk, bir ölüm.” 1*

Ölüm, herkesin başıdır. Belki de Dünya’daki “tek hakikat” olan ölüm, “elle gelen düğün bayram” anlayışı ile kabul edilir. Ancak ayrılık ve ayrılığın temel sebebi olarak görülen gurbet o kadar ağır bir yükür ki acısı ölümden bile fazladır:

*“Şu gurbeti bizim için yapmışlar,
Çatısını çok muhteşem çatmışlar,
Ölüm ile ayrılığı tarmışlar,
Elli dirhem fazla gelmiş ayrılık.”*

İletişimin çok zor şartlarda ve ilkel yöntemlerle yapıldığı uzun zaman diliminde Türk insanı;

*“Gider o yâre haber,
Yâr da yanar bir zaman.”*

Hesabı, sitemlerini, dileklerini, özlemlerini “yâr”e türkülerle ulaştırmaya, bildirmeye çalışmıştır. Türkülerde bazen,

“Yârim İstanbul’u mesken mi tuttun?”

mısraındaki gibi gurbete gidip de gelmeyen, bir mektup bile göndermeyen sevgiliye ince bir sitem vardır, bazen aşağıdaki örnekteki gibi dört başı mamur koca bin hayat hikâyesi:

*“Bir han köşesinde kalmışım hasta,
Gözlerim kapıda, kulağım seste.
Kendim gurbet elde gönül sılada;
Gelme ecel gelme üç gün ara ver,
Al benim sevdamı götür yâra ver.”*

*“Erzurum dağları kardır geçilmez,
Her adama gizli sırlar açılmaz,
Ayrılık şerbeti zehir içilmez;
Gelme ecel gelme üç gün ara ver,
Al benim sevdamı götür yâra ver.” 2*

Bazen de sevgilinin sadakatinden o kadar emindir ki bekleyen, ona toz kondurmaz; gelmemesini, haber göndermemesini başının dertte olduğuna yorar sesini sevgiliye bildirmeye çalışır:

*“Ezîrgân’da bir kuş var,
Kanadında gümüş var.
Gitti yârim gelmedi,
Elbet, bunda bir iş var.” 3*

Bu iletişim çabası sadece aynı ülke toprakları ile de sınırlı değildir. Özellikle Komünist rejimin demir duvarları ile parçalara ayrılan Türk milleti ve Türk coğrafyası, uzaktaki soydaşları ile de türküler vasıtası ile haberleşmişlerdir. Mesela Azerbaycan’dan en güzel selamlar hep türkülerle gelmiştir bize:

*“Gatar gatar turnalardan,
Yeşil başlı sunalardan,
Atalardan babalardan,
Ağ birçekli analardan,
Size selam getirmişem.*

*Gül Hazar’ın kenarından,
Dede Korkut diyarından,
Azerbaycan vugarından,
Köroğlu’nun nigarından
Size selam getirmişem.”*

Aynı selam, onlarca yıl bir inilti halinde Balkanlar’dan, Irak’tan, Suriye’den ve diğer Türk topraklarından da ulaşmaya çalışmıştır Anadolu’ya.

Türküler bizi söyler, türküler Türk’ü söyler. Türküler Türk’ün kederini, acısını söyler. Sılaya selam, anlayana kelam söyler. Sevenden sevilene haber götürür. Gurbet acısına derman yetirir.

Türkülerde geçmiş vardır, hâl vardır, gelecek vardır. Kısacası türkülerde “Türk” vardır. Yeter ki biz türkü dinleyelim.

1. Özdemir, A., *Karacaoğlan, Hayatı, Söylenceleri, Sanatı ve Şiirleri*, Mersin: Mersin Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Mersin 2017.

2. Elçin, Ş., *Halk Edebiyatına Giriş*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1986.

3. Kunos, İ., *Türk Halk Türküleri*, İstanbul: İş Bankası Yayınları, İstanbul 1998.

QALDIRIN PƏRDƏLƏRİ

Osman Fərmanoğlu

Gələn uğultu səsi çayı dəli eləyir,
Sular nə vaxt durular bir damcı içib gedək.
Suya təşnə kəslərin çin çıxarmı diləyi?–
Bizim olan sığalı boyuna biçib gedək.

Adı da özgəninidi Vətən deyilən yerin,
Qucağında çayırdan qiymətsizdi izlərin...
“Bir sabahın xeyir”lə açılmırsa səhəri,–
Qalaq nə üzlə qalaq, nə üzlə köçüb gedək.

Örtülü oyunları pərdələr gizləməkdə,
Ağız qıfıllıdırsa, nə çıxar gözləməkdən.
Dizimiz qançır olub ömrü məhmizləməkdən,
Heç nəyin mizanı yox, nəyisə ölçüb gedək.

Lap Adəm dönəmindən baxan yox qardaşlığa,
Dünya məəttəl qalır bizdəki dil--xoşluğa...
Dava gəzən adamlar atı sürür daşlığa,---
Dava-- şava içində hansını seçib gedək.

Osman, kimin əlində qismətin son tikəsi,
Çörək böldüyün adam gəlir çörəyi kəsir.
Başımızın üstündə pərdəli gəzən kəsin
Qılınıcını qaldırın,altından keçib gedək.

DOSTLAR SENİ HATIRLIYOR

Oyhan Hasan Bildirki

Bir kutup yıldızı gibi
Gündüz gece hep parlıyor
Öksüz kalan kuzu gibi
Dostlar seni hatırlıyor.

Birlik denizinde yanmış
Dost dost diye ne çok yanmış
Türlü manaya boyanmış
Dostlar seni hatırlıyor.

Bahçe kazdın, toprak eştin
Uğruna ömür tükettin
Dirlik dedin, Türklük dedin
Dostlar seni hatırlıyor.

Başkası ne derse desin
Türkülerin gürüldesin
Cümle dilde, gönüldesin
Dostlar seni hatırlıyor.

Geçse yıllar gün gelecek
Sözün büyür çiçek çiçek
Âşık Veysel yaşar gerçek
Dostlar seni hatırlıyor.

Uzun ince yola koştun
Nice zorlu dağlar aştın
Her çiçekte renk renk açtın
Dostlar seni hatırlıyor.

Garip Oyhan sözün özü
Hatırlattı özümüzü
Hasret koydu gözümüzü
Dostlar seni hatırlıyor.

GİTMEK GEREK

Hacan Hacısoy

Bu dünyayı ayık gözle,
Bakıp, seyredesin gerek.
Müdrik isen yadda kalan,
Söz koyup gidesin gerek.

Yön çevirsen dost evine,
Gelişinden dost sevine.
Kademini dost evine
Düz koyup gidesin gerek.

Yuvan varsa ısınmaya,
Ocağı koyma sönmeye.
Gidende geri dönmeye,
Yüz koyup gidesin gerek.

Söze anda sadık kalıp,
Her yanda galebe çalıp,
Çığır açıp, mesken salıp,
İz koyup gidesin gerek.

ŞU İŞE BAK!..

Cahit Can

Yılan yerde sürünürken,
Dal üstüne ahkâm keser.
Ömrü çalı, barı diken
Gül üstüne ahkâm keser.

Dost, dostuna niçin küse?
Ses ver, dosttan gelen sese
Şu anadan doğma köse,
Kıl üstüne ahkâm keser.

Tatlı aş ağı katar
Dostu atar, eli tutar
Zehir alır, zehir satar
Bal üstüne ahkâm keser.

Akıl küçük, kibir iri
Tutar inkâr eder Bir'i
“Yok” zengini, “var” fakiri
Bol üstüne ahkâm keser.

Söz vardır ki, keskin satır
Kıtır kıtır doğrar hatır
Zürriyetsiz bak şu katır,
Döl üstüne ahkâm keser.

Bülbül gibi daim şakı
Ayıkla sen kirden pakı
Gözler âmâ, görmez akı
Al üstüne ahkâm keser.

Delik büyük tutmaz yama
Tutar sefer eyler Şam'a
Üç ayağı topal amma,
Yol üstüne ahkâm keser.

Can yongası; malsız olmaz
Azı fazla, çoğuyasa az
Nutuk atar susmaz ahraz,
Dil üstüne ahkâm keser

ÇİLE DERGÂHI

Mustafa Doğan

Aşkın çile dergâhı zehir eder lokmanı
Eğer düşse bu derde Lokman arar Lokman'ı

Hükmü hicrana banıp kırıldı kara kalem
Mutluluk denen makam gerçek ötesi düştü
Talan oldu sarayım içten yıkıldı kalem
Şehrinin enkazında bana yaşamak düştü
Visalin penceresi pervaneyken bu hara
Nâr-ı şerbeti içip sine döndü buhara

Yüreğimin yükünü gördün Kadir-i Rahim
İçinin yâr putuna balta vursun İbrahim

Cem olmuş bin bir çile sanki bende birleşmiş
Efkârın boranında savurur da savurur
Sana müptela ruhum nazarında bir leşmiş
Çöktükçe yüreğime kavurur da kavurur
Nasip değilmiş binmek murat denilen ata
Gömlek değil ki gönül insan çıkarıp ata

Yürek Kerbela oldu inliyor bir damla su
Sanki üstümden geçmiş Ebrehe'nin ordusu

Tebessümün yeterdi gözüm yok sarayında
Mecnun görse hâlimi hâline şükrederdi
Başım beladan çıkmaz her gün Sefer ayında
Kerem'in külü ne ki gel de bende gör derdi
Saplanmış derunuma ağulu bir düşünce
Ayrılır et kemikten aklıma sen düşünce

Ne yok sayıp kin güttüm ne aşkı inkâr ettim
Dışı ahsen-i takvim içi çürümüş ettim

Gönül naz makamında bundan gayrı susarım
Bu esrarlı hukukun demek bana revadır
Sabra sevk etti hayâ artık sende sus! Ar'ım
Her şeyi kabullenmek belki derde devadır
Doğma benim tanımdan sakın ola acıma
Karanlığın merhemi çare olsun acıma

Ecelim hayatımın vazgeçilmez akdidir
Yorulдум yaşamaktan belki ölüm vaktidir

Kurtulmak mümkün olsa bu onulmaz yaradan
Her şeyi feda edip kaçsam bütün gücümle
Beni anlayanımsın yeri göğü Yaradan
İçimdeki ahvali tarif edemez cümle
İşte başım uzattım İsmail'im önünde
Aşkın kurbanı diye kanım aksın yönünde

Bir hayalin perdesi varsın sıratım olsun
Senin de son gördüğün benim suretim olsun